

**Порівняльна таблиця до проекту Закону України
Про внесення змін до 149 Кримінального кодексу України щодо приведення у відповідність до міжнародних стандартів**

**Реєстраційний
№ 6243**

Автор(и): І.Луценко, В.Пацкан, О.Третьяков, В.Король, І.Герашенко,
С.Войцеховська, А.Бабак, О. Кондратюк, Я.Безбах, В. Развадовський,
М.Іонова, Ю.Мірошніченко

(Друге читання)

Автори остаточної редакції: Народні депутати України - члени Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

Дата розгляду в комітеті:

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
0.	ЗАКОН УКРАЇНИ			ЗАКОН УКРАЇНИ
1.	Про внесення змін до 149 Кримінального кодексу України щодо приведення у відповідність до міжнародних стандартів			
2.	Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:			
3.	І. Статтю 149 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9-13, ст. 88) викласти у такій редакції:			
4.	Стаття 149. Торгівля людьми	<p><u>-1- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u> Назву статті 149 КК України викласти в наступній редакції: «Стаття 149. Торгівля людиною» Обґрунтування: Назва статті 149 КК України потребує коригування та приведення її у відповідність до традиційних вимог правил законодавчої техніки щодо застосування однини. Очевидно, що безпосереднім предметом відповідного складу злочину може бути щонайменше одна людина, а вже кваліфікований склад злочину повинен містити відповідну ознаку як вчинення цього злочину «щодо кількох осіб».</p>		
5.	1. Торгівля людьми, тобто вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з	<p><u>-2- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)</u></p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
	<p>використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану особи, примусу, або шляхом підкупу третьої особи для отримання згоди на експлуатацію людини, -</p>	<p>Абзац третій розділу I законопроекту викласти в такій редакції:</p> <p>«1. Торгівля людьми, тобто вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, зловживання довірою, шантажу, уразливого стану особи, примусу, або шляхом підкупу третьої особи для отримання її згоди на експлуатацію людини».</p> <p>Обґрунтування: пропонується врахувати зауваження ГНЕУ щодо уточнення суб'єкта надання згоди та використання терміну шахрайства в КК України.</p> <p>З приводу зауваження ГНЕУ щодо мети експлуатації слід зауважити наступне:</p> <p>1) «мета експлуатації» як обов'язкова ознака злочину «торгівля людьми» проектом не запроваджується, це чинна вимога ст.149 КК України;</p> <p>2) «мета експлуатації» визначається обов'язковою ознакою «торгівля людьми» у Протоколі про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності;</p> <p>3) «мета експлуатації» відмежовує «торгівлю людьми» від інших злочинів, наприклад від незаконного переправлення осіб через державний кордон (ст.332 КК України).</p> <p><u>-3- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)</u></p> <p>У абзаці 2 розділу I (нова редакція частини 1 статті 149):</p> <ul style="list-style-type: none"> - після слів «одержання людини,» доповнити словами «незалежно від її волі»; - після слів «з використанням» доповнити словами «примусу, викрадення потерпілого»; 		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>- після слова «шантажу» доповнити словами «матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його»;</p> <p>- слова «особи, примусу, або шляхом підкупу третьої особи для отримання згоди на експлуатацію людини» замінити словами «або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію»;</p> <p>Обґрунтування: Прийнята в першому читанні редакція ст.149 КК не повністю відповідає положенням Протоколу до Конвенції ООН проти національної організованої злочинності неї про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї від 15 листопада 2000 року (Протокол) в частині функціональної ролі так званих засобів торгівлі людьми. Зокрема, відповідно до ст. 3(а) Протоколу для визначення певного діяння проявом торгівлі людьми достатньо, щоб таке діяння супроводжувалося використанням хоча б одного із передбачених Протоколом засобів. Такий підхід законопроект враховує не в повному обсязі:</p> <p>А) ст. 3 (а) протоколу називає одним із засобів торгівлі людьми «<i>викрадення [потерпілого]</i>», однак у прийнятій в першому читанні редакції ст.149 КК «викрадення» фігурує по-перше, як кваліфікуюча ознака злочину (передбачена ч.2 статті), по –друге, не як засіб торгівлі людьми, а як додаткове по відношенню до неї діяння («дії, передбачені ч.1 цієї статті,.. поєднані з викраденням»). Таким чином, замість належного врахування вимог ст. 3 (а) Протоколу в частині визнання викрадення одним із автономних засобів торгівлі людьми законопроект надає викраденню правового значення лише в поєднанні з одним із інших засобів торгівлі людьми, що суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України.</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p><i>Пропозиція: викрадання потерпілого слід передбачити як окремий засіб торгівлі людьми на рівні ч.1 ст. 149 КК;</i></p> <p>Прийнята в першому читанні редакція ст.149 КК не повністю враховує юридичний зміст окремих засобів торгівлі людьми, передбачених ст.3 (а) Протоколу:</p> <p>а) ст. 3 (а) Протоколу називає одним із засобів торгівлі людьми «зловживання владою». Причому зміст такого засобу істотно різниться від типової для Особливої частини КК кваліфікуючої ознаки «вчинення злочину службовою особою з використанням [влади або] службового становища». У Протоколі мається на увазі використання влади, яку, наприклад, мають у родині чоловіки над жінками або батьки над дітьми. Таким чином, згадка в ч.2 ст.149 КК (і в чинній, і в пропонуваній редакції) про «вчинення злочину службовою особою з використанням службового становища» за будь-яких умов не забезпечує належного імплементації в кримінальне законодавство України вимоги ст. 3(а) Протоколу про визнання зловживання владою окремим (автономним) засобом торгівлі людьми. У той же час ч.2. ст.149 КК (і в чинній, і в попередній редакції) містить кваліфікуючу ознаку «вчинення злочину з використанням матеріальної або іншої залежності потерпілого». Видається, що така ознака охоплює й випадки, які в ст. 3(а) Протоколу охоплюються поняттям «зловживання владою», однак текстуальне розміщення останньої ознаки в ч.2 (а не в ч.1) ст.149 КК породжує проблеми – залежність потерпілого позиціонується як додаткова ознака по відношенню до ознак ч.1 ст.149 КК, а не як самостійний засіб торгівлі людьми.</p> <p><i>Пропозиція: ознаку «вчинення злочину з використанням матеріальної чи іншої залежності особи» слід перенести до ч.1 ст.149 КК;</i></p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
--	--	-----------------------------------	-------------------------	---

Законопроект передбачає доповнення ч.1 ст.149 КК згадкою про такий засіб людьми як «шахрайство» та «обман». Утім, використання в тексті ст.149 КК терміну може породити труднощі, оскільки за кримінальним законодавством України шахрайство являє собою заволодіння за допомогою обману чи зловживання довірою певним предметом (статті 190, 262, 308 КК). З іншого боку для кримінального закону України є традиційним розмежування обману та зловживання довірою. Відповідно, для уникнення різночитань ч.1 ст.149 КК в частині згадки про обман доречно доповнити текст цього положення ще й згадкою про зловживання довірою.

Пропозиція: замінити в прийнятому в першому читанні тексті ч.1 ст.149 КК ознаку «шахрайство» на ознаку «зловживання довірою»;

Законопроект не зовсім точно передає зміст такого засобу торгівлі людьми як «підкуп [третьої] особи». Зокрема, відсутнє передбачене ст. 3(а) Протоколу застереження про те, що підкупується третя особа, що контролює потерпілого від торгівлі людьми.

Пропозиція: уточнити в тексті ч.1 ст.149 КК, що третя особа, яка підкупується, контролює потерпілого.

-4- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

Частина 1 статті 149 Кримінального кодексу України викласти у такій редакції:

«Стаття 149. Торгівля людьми

1. Купівля-продаж людини або укладання іншої незаконної угоди, предметом якої є людина, - »

Обґрунтування: основною метою ст.149 КК України є настання кримінальної відповідальності за торгівлю людьми, тобто дії, пов'язані з перетворенням людини в товар, незалежно від того, з якою метою і в який

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
--	--	-----------------------------------	-------------------------	---

спосіб це робиться. Саме тому в частині першій даної статті необхідно визначити загальний склад злочину, тобто фактичний продаж людини за який настає кримінальна відповідальність. У зв'язку з цим пропоную в частині першій передбачити кримінальну відповідальність за торгівлю людьми або укладання іншої незаконної угоди, предметом якої є людина, незалежно від мети таких злочинних дій.

Окрім того, запропонована редакція частини першої даної статті у законопроекті у першому читанні унеможливає притягнення до відповідальності за торгівлю людьми, оскільки довести, що особа усвідомлювала не тільки факт продажу нею іншої особи, а й те, що її покупець буде експлуатувати людину майже неможливо (виключний випадок проведення ОРД).

-5- Н.д.Дмитренко О.М. (Ресстр.картка №210)

У тексті законопроекту в ч.1 ст.149 словосполучення «з використанням обману» виключити.

Обґрунтування: Підтримуючи в цілому бачення авторів законопроекту, варто звернути увагу на те, що чинна редакція ст. 149 КК України вже містить таку ознаку як використання обману. Авторами законопроекту пропонується доповнити ч.1 ст.149 КК України такою ознакою як шахрайство, при чому таке злочинне посягання вчиняється шляхом обману чи зловживання довірою, що є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу шахрайства. Враховуючи важливість кожної ознаки для правильної кваліфікації діяння як злочинного, у зв'язку із вищезазначеним пропонуємо у тексті законопроекту в ч.1 ст. 149 словосполучення «з використанням обману,» виключити.

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
--	--	-----------------------------------	-------------------------	---

-6- Н.д.Дмитренко О.М. (Ресстр.картка №210)

У тексті законопроекту в ч.1 ст.149 КК слова «шахрайства» замінити на словосполучення «або зловживання довірою».

Обґрунтування: у той же час об'єктом шахрайства (ст.190) виступають права власності особи, а торгівлі людьми (ст.149) – права на волю, честь і гідність. А також фактично метою шахрайства є заволодіння майном особи, а при торгівлі людьми фактично особа стає майном та чієюсь власністю. Тому доцільно як кваліфікуючими ознаками при доповненні ст.149 КК мають бути використання обману або зловживання довірою.

Вказані пропозиції є майже тотожними, а тому при розгляді на Комітеті під час другого читання прошу прийняти поправку, яка найбільш точно відображає ідею авторів законопроекту.

-7- Н.д.Логвинський Г.В. (Ресстр.картка №262)

В частині першій запропонованої редакції ст. 149 КК України:

слово «шахрайство» виключити;
після слів «згоди на експлуатацію людини» доповнити словами «або будь-які інші дії, пов'язані з перетворенням людини в товар».

Обґрунтування: Термін «шахрайство» має в КК України інші значення (статті 190, 192, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КК), у зв'язку з чим його механічне перенесення до ч. 1 ст. 149 КК є недоцільним.

Чинна редакція ч.1 ст.149 КК на відміну від редакції, запропонованої у законопроекті, передбачає кримінальну відповідальність за торгівлю людьми або здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, незалежно від мети таких злочинних дій. Саме

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>тому задля уникнення звуження підстав для кримінальної відповідальності, пропонується доповнити їх у вищевказаний спосіб, доповнивши будь-якими діями, пов'язаними перетворенням людини в товар.</p> <p><u>-8- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p> <p>Ч.1 ст.149 КК України викласти у наступній редакції:</p> <p>«1. Торгівля людиною, тобто умисне протиправне вчинення вербування, переміщення, переховування, передачі, одержання людини, - карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років».</p> <p>Обґрунтування: ГНЕУ у своєму висновку від 11.07.2017 р. на законопроект в абз. 2 п.1 відзначило, що Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності визначає не кримінально-правові, а кримінологічні ознаки цього злочину і вони не можуть бути механічно перенесені у законодавство України, та у абз.2 п.1 акцентував увагу, що концептуально важливою та кримінально караною повинна бути сама по собі торгівля людьми, тобто дії, пов'язані з перетворенням людини в товар, незалежно від того, з якою метою і в який спосіб це робиться.</p> <p>Мету та спосіб/засіб як обов'язкові ознаки складу злочину вилучити з ч.1 ст.149 КК України та передбачити деякі з них у ч.2 ст. 149, яку викласти у новій редакції (про що – далі).</p> <p>Очевидним є той факт, що не всі особи, що здійснюють дії, які мають очевидні ознаки торгівлі, предметом якої є людина, мають кінцевою метою її експлуатацію, а також використовують лише способи/засоби вчинення злочину, передбачені у ч.1 ст.149 КК України, прийнятої у першому читанні</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
--	--	-----------------------------------	-------------------------	---

редакції. Логічно, що мета не повинна бути обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони, а спосіб/засіб обов'язковою складовою об'єктивної сторони складу відповідного злочину у ч.1 ст. 149 КК України.

У додаток до цього, заслуговує на позитивну оцінку чинні положення КК України (прим. 3 до ст.149 ККК України) щодо неповнолітньої та малолітньої особи, які виключають необхідність визначення способу/засобу здійснення цього злочину. Проте подібні дії, без використання зазначених способів/засобів, можуть вчинятися щодо повнолітньої особи. Від цього суспільна небезпека зазначених дій не знижується, адже їх результатом є підневільний стан, в якому опиняється потерпіла особа. Тому доцільніше не вказувати в диспозиції ч.1 ст.149 КК України на способи вчинення окремих дій, у той же час, посилити кримінальну відповідальність за використання деяких з них на рівні кваліфікуючих складів цього злочину. Також, вирішується проблема щодо включення у законопроекті в нормативне визначення поняття «торгівля людьми» лише частину заходів/засобів, передбачених підпунктом «а» ст.3 Протоколу ООН, і пунктом «а» ст.4 Конвенції РЄ. Інша ж їх частина передбачена у прийнятій в першому читанні редакції як кваліфікуючі ознаки у ч. 2 та ч.3 ст. 149 КК України. Це в значній мірі ускладнюватиме визначення конкретного змісту кваліфікованого та особливо кваліфікованого складів злочину кваліфікуючими (особливо кваліфікуючими) ознаками, а шляхом заміщення деяких ознак основного складу окремими кваліфікуючими (особливо кваліфікуючими) ознаками.

6. караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

-9- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
7.		<p>Абзац 2 частини першої статті 149 Кримінального кодексу України викласти у такій редакції:</p> <p>«карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років».</p> <p><u>-10- Н.д.Логвинський Г.В. (Ресстр.картка №262)</u></p> <p>В частині першій запропонованої редакції ст. 149 КК України:</p> <p>слова «від трьох до восьми років» замінити словами «від п'яти до десяти років».</p> <p>Обґрунтування: Враховуючи тяжкість вказаного злочину санкцію за вказане кримінальне правопорушення пропонується змінити, визначивши строк позбавлення волі від 5 до 10 років.</p> <p><u>-11- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p> <p>Частину другу статті 149 КК України викласти у наступній редакції:</p> <p>«2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені з метою експлуатації або з використанням обману, шантажу, уразливого стану особи, примусу, підкупу третьої особи яка має безпосередній вплив на потерпілого, - караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої».</p> <p>Обґрунтування: Відповідно до абз. 3 ч.1 висновку ГНЕУ «відповідно до ч.1 ст.149 КК (у редакції проекту) особу можна притягнути до відповідальності за торгівлю людьми, лише довівши, що вона усвідомлювала не тільки факт продажу нею іншої особи, а й те, що її покупець буде експлуатувати людину (тобто вчинювати ті дії, які закріплені в п.1 примітки ст.149 КК), а не, наприклад, відпустить її. Однак на практиці довести мету експлуатації дуже складно, а в деяких випадках неможливо», що й змушує викладати зазначену частину у новій редакції, враховуючи, що навіть за відсутності</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>зазначеної мети торгівля людьми повинна бути під захистом кримінального кодексу України.</p> <p>Використовуючи диз'юнкцію, правка пропонує чітко розділити обов'язкові елементи суб'єктивної та об'єктивної сторони злочину для належного суб'єктивного праворозуміння та правозастосування зазначених елементів.</p> <p>Пропонований проектом вжиття терміну «шахрайство» у розумінні Протоколу ООН та Конвенції РЄ є кардинально інакшим від природнього, зовсім іншого значення, даного національним кримінальним законом (див. статті 190, 192, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КК), і повністю охоплюється іншими формами способів/засобів об'єктивної сторони запропонованої редакції, адже практично нічим іншим не відрізняється від них, а його відділення, в межах цього складу злочину в щось окреме - є завідомо штучним.</p> <p>Пропоноване законопроектом формулювання «шляхом підкупу третьої особи для отримання згоди на експлуатацію людини...» зазначені різновиди торгівлі людьми повністю не охоплює, ти більше, що відповідні формулювання пункту «а» ст. 4 Конвенції РЄ – щодо досягнення згоди... - експлуатації людини взагалі не стосуються, отже наявні запропоновані у проекті зміни ще більше ускладнять застосування цієї кримінально-правової норми.</p> <p>Так, за змістом п. «а» ст.4 Конвенції РЄ торгівлею людьми є, зокрема, такі дії, вчинені для експлуатації: 1) передача людини особою, яка має владу над нею («іншою особою»), з отриманням плати за досягнення згоди на таку передачу; 2) передача людини особою, яка має владу над нею («іншою особою»), з отриманням іншої вигоди (не плати) за досягнення згоди на таку передачу; 3) одержання людини від особи, яка має владу над нею («іншою особою»), з наданням їй плати для досягнення згоди на таке</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
--	--	-----------------------------------	-------------------------	---

одержання; 4) одержання людини від особи, яка має владу над нею («іншою особою»), з наданням їй іншої вигоди (не плати) для досягнення згоди на таке одержання.

Відповідний виклад у новій редакції цієї кваліфікуючої ознаки складу злочину повністю охоплює зміст пункту «а» статті 4 Конвенції РЄ щодо торгівлі людьми та усі варіанти його об'єктивного здійснення. Прийняття у новій редакції удосконалює норми чинного кримінального закону у відповідності до міжнародних кримінально-правових стандартів у сфері боротьби з торгівлею людьми.

Згідно до нововикладеної редакції, ч.2 ст. 149 КК України передбачатиме як кваліфіковані елементи майже всі, передбачені у проголосованому в першому читанні проекті як обов'язкові, елементи (мета, спосіб/засіб) складу цього злочинів. Це зроблене для того, щоб ч.1 відповідної статті охоплювала абсолютно всі можливі варіації проявів анти-суспільних відносини у цій сфері та захищала їх в незалежності від додаткових елементів складу злочину, а ч. 2, у свою чергу, вже передбачає ці додаткові елементи як обов'язкові та це виражається як кваліфікований склад злочину з відповідним збільшенням міри кримінально-правового покарання.

(Частина другу пропонується викласти у новій редакції та закріпити в ній концептуально інший кримінально-правовий зміст. Визначаються деякі елементи, передбачені у прийнятій в першому читанні редакції ч. 1 ст. 149 КК України. У той же час, ч. 2 ст. 149 у редакції, прийнятій в першому читанні доцільно порівнювати з ч. 3 ст. 149 пропонованої редакції.)

8. 2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього або щодо кількох осіб, або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або особою, від якої
- 12- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)**
- У абзаці 4 розділу I (нова редакція частини 2 статті 149 КК) слова «або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
	<p>потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності, або поєднані з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або поєднані з викраденням -</p>	<p>залежності, або поєднані з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або поєднані з викраденням» замінити словами «або якщо вони створили загрозу загибелі потерпілого, або якщо примус полягав у застосуванні насильства, яке не є небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, чи погрозі застосування такого насильства».</p> <p>Обґрунтування: Стаття 25(а) Конвенції РЄ про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16 травня 2005 року (Конвенція) вимагає визнання обставиною, яка обтяжує покарання за вчинення торгівлі людьми, «створення небезпеки для життя потерпілого». Подібна кваліфікуюча ознака не передбачена ані чинною редакцією ст. 149 КК, ані редакцією, прийнятою в I читанні. Передбачена ч.3 ст. 149 КК ознака «тяжкі наслідки» охоплює реальну шкоду життю чи здоров'ю людини, але не загрозу настання такої шкоди. Відповідно, ситуації, коли торгівля людьми створює небезпеку для життя людини, мають кваліфікуватися за ч. 1 ст. 149 КК, що не відповідає міжнародно-правовим зобов'язанням України.</p> <p><i>Пропозиція: доповнити ч. 2 ст. 149 КК кваліфікуючою ознакою «створення загрози загибелі потерпілого».</i></p> <p>Так само законопроект № 6243 не повною мірою усуває вади чинної редакції ст. 149 КК в частині використання ознак «насильство...» або «погроза застосування [такого] насильства» (ч.ч.2,3 ст. 149 КК). З точки зору ст. 3 (а) Протоколу подібні діяння є конкретними проявами такого засобу торгівлі людьми як <i>примус</i>, про який чинна редакція статті 149 КК взагалі не згадує. Редакція цього положення Кодексу, прийнята в I читанні, дозволяє інкримінувати особі торгівлю</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>людьми з певним проявом насильства чи погрози ним лише за умови, що таке насильство чи погроза будуть поєднуватися з одним із засобів торгівлі людьми, перерахованих в ч. 1 ст. 149 КК.</p> <p><i>Пропозиція: у тексті ч.ч.2,3 ст. 149 КК слід наголосити на тому, що ознаки «насильство...» або «погроза застосування [такого] насильства» не «поєднується» з ознаками ч.1 ст. 149 КК, а являють собою конкретизацію такого засобу торгівлі людьми як примус.</i></p> <p><u>-13- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)</u></p> <p>Частина 2 статті 149 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9-13, ст.88) викласти у такій редакції:</p> <p>«Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього, особи похилого віку, особи, що перебуває в безпорадному стані або щодо кількох осіб, або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності, або з використанням обману, шантажу чи уразливого стану особи, або з метою її експлуатації, -</p> <p>Обґрунтування: пропонуємо виключити такі кваліфікуючі ознаки як «викрадення», «вчинено з насильством», «вчинено злочинною організацією», оскільки за таких умов відбудеться не посилення, а навпаки пом'якшення кримінальної відповідальності, адже в КК України є окремі склади злочину, які підпадають під кваліфікацію за окремими статтями і в такому випадку особі має бути призначено покарання за сукупністю злочинів (стаття 70 КК України).</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
9.	караються позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої.	<u>Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)</u>		
		Частину 2 статті 149 Кримінального кодексу України викласти в такій редакції: «караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої».		
10.	3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього його батьками, усиновителями, опікунами чи піклувальниками, або вчинені щодо малолітнього, або організованою групою чи злочинною організацією, або поєднані з насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -	<u>-14- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)</u>		
		У абзаці 6 розділі I (нова редакція частини 3 статті 149 КК) слова «чи злочинною організацією, або поєднані з насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки» замінити словами «або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, або якщо примус полягав у застосуванні насильства, небезпечного для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, чи погрози застосування такого насильства»;		
		Обґрунтування: Законопроект не забезпечує коректного виконання міжнародно-правових зобов'язань України, що впливають з Конвенції.		
		Ст.24(d) Конвенції вимагає визнання обставиною, що обтяжує покарання за торгівлю людьми, «вчинення злочину в рамках злочинної організації», не наводячи, однак, при цьому визначення злочинної організації. Натомість, Пояснювальна записка до Конвенції відсилає з цього питання до інших міжнародно-правових актів, зокрема – до ст. 2(а) Конвенції ООН проти національної організованої злочинності від 15 листопада 200 року, що визначає поняття організованої злочинної групи. Враховуючи, що (а) з огляду на ч.3 ст.28 КК та судову практику її тлумачення поняття «організована група» за українським кримінальним правом є навіть ширшим за конвенційне поняття «організована злочинна група», та, що (б)		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>поняття «організована група» (ч.3 ст. 28 КК) та «злочинна організація» (ч.4. ст.28 КК) співвідносяться за кримінальним законодавством України як родове та видове, немає необхідності доповнювати ч.3 ст. 149 вказівкою на «вчинення злочину злочинною організацією».</p> <p><i>Пропозиція: виключити з прийнятого в I читанні тексту ч.3 ст.149 КК згадки про вчинення злочину злочинною організацією.</i></p> <p><u>-15- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)</u></p> <p>Частину 3 статті 149 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9-13, ст.88) викласти у такій редакції:</p> <p>«Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього його батьками, усиновителями, опікунами чи піклувальниками, або вчинені щодо малолітнього, або організованою групою, або поєднані з насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -</p> <p><u>-16- Н.д.Тимошенко Юр.В. (Ресстр.картка №88)</u></p> <p>Частину 3 статті 149 КК України викласти в такій редакції :</p> <p>«3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені щодо малолітнього або неповнолітнього батьками, усиновителями, опікунами чи піклувальниками або організованою групою чи злочинною організацією, або поєднанні з насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
--	--	-----------------------------------	-------------------------	---

караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.».

-17- Н.д.Логвинський Г.В. (Ресстр.картка №262)

В частині третій статті 149 КК України після слів «або організованою групою» словосполучник «чи» замінити на «та/або».

Обґрунтування: оскільки торгівлю людьми можуть здійснювати як представники організованої групи, так і представники злочинної організації, використання сполучника «чи» у словосполучення «організованою групою чи злочинною організацією» є недоцільним.

-18- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)

Частина четверту ст. 149 КК України викласти у такій редакції:

«4. Дії, передбачені частиною першою або другою або третьою цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього його батьком, матір'ю, особою, яка їх замінює, щодо малолітнього, організованою групою, у поєднанні з насильства чи погрозою застосування такого насильства щодо потерпілого чи його близьких осіб, або якщо вони спричинили смерть потерпілого або заподіяли тяжке тілесне ушкодження, »

Обґрунтування: Унормування технічно цифрового співвідношення між частинами статті 149 КК України.

Покращення кримінально-правового регулювання, прийнятої в першому читанні, новели для Кримінального кодексу України створюється через прибирання технічної помарки, а саме: недотримання традиційного правила законодавчої техніки (щодо викладу в однині) та унормування відповідної редакції з чинними ідентичними особливо кваліфікуючими ознаками інших складів злочинів чинного КК України.

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
--	--	-----------------------------------	-------------------------	---

Прибирає непотрібну диз'юнкцію, яка значно ускладнює однакове розуміння норм цієї статті як в межах правозастосування так і в подальшій правотворчій діяльності.

Включення цієї кваліфікуючої ознаки не відповідає загальному підходу до створення кваліфікованих та особливо кваліфікованих складів злочинів певних видів в Особливій частині КК України. За цим підходом участь у вчиненні злочину злочинною організацією є одним із різновидів злочину, передбаченого ч.1 ст.255 КК, і завжди має кваліфікуватись за правилами сукупності злочинів. Крім того при вчиненні злочину злочинною організацією відповідним її учасникам традиційно інкримінується кваліфікуюча (особливо кваліфікуюча) ознака - його вчинення «організованою групою». Видається, що відступати від такого загального підходу в межах однієї статті Особливої частини КК недоцільно. Також, оскільки участь в торгівлі людьми одночасно можуть брати як представники організованої групи, так і представники злочинної організації неприпустимо використання сполучника «чи» у словосполученні «організованою групою чи злочинною організацією».

Доцільним видається перенесення до переліку особливо кваліфікованих складів вчинення цього злочину з використанням насильства, що може привести до ушкоджень будь-якого ступеню тяжкості, адже штучне їх розділення призводить до плутанини на практиці у визначенні об'єктивної сторони складів відповідних злочинів. Ця зміна покликана як посилити відповідальність за заподіяння або загрози заподіяння насильства у межах цієї статті так і покращити ефективність роботи правоохоронних органів шляхом полегшення визначення об'єктивної сторони зазначеного складу злочину.

Крім того, шляхом порівняльного аналізу кримінального законодавства України та зарубіжних країн очевидним видається

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>недоцільність широкого використання у кримінальному законодавстві оціночних понять, зокрема, особливо кваліфікуючої ознаки як спричинення тяжких наслідків. Порівняльний аналіз із зарубіжним законодавством дозволив запропонувати визнавати особливо кваліфікуючими ознаками торгівлі людьми вичерпний перелік суспільно небезпечних наслідків, які і передбачені у пропонованій редакції. Це призводить до покращення стандартів дотримання принципу верховенства права, передбаченого ст.8 Конституцією України, адже сприяє утвердженню принципу правової визначеності, який, згідно багатьох рішень ЄС з прав людини та Конституційного Суду України, є необхідним компонентом принципу верховенства права та посідає важливе місце у сфері забезпечення та дотримання прав людини у демократичному суспільстві.</p> <p><u>-19- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p> <p>Частину третю ст. 149 КК України викласти у такій редакції:</p> <p>«3. Дії, передбачені частиною першою або частиною другої цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього, або щодо кількох осіб, або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або без згоди потерпілого, службовою особою влади чи службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності, караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна.»</p> <p>Обґрунтування: Пропоноване коригування покликане урегулювати технічні зміни в нумерації відповідних частин статті 149 КК України. Щодо кваліфікованих складів відповідного основного складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 149 КК України, новою редакцією враховується переважна більшість положень чинної редакції статті та запропонованих проектом</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>новел, окрім певних, які мають ряд зауважень та зазнали відповідних змін, про які йтиметься далі.</p> <p>Нормативний зміст різновиду кваліфікованого складу злочину виражений формулюванням «дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно» не змінюється, однак, вище зазначалось, що ч.1 ст.149 КК України, у прийнятій в першому читанні редакції, передбачає не всі різновиди торгівлі людьми — інша їх частина передбачена частиною другою та частиною третьою цієї статті. Удосконалення відбулося відповідно до вимог міжнародно-правових актів для відновлення єдності різних складових елементів складу цього злочину в межах єдиної частини ст. 149 КК України.</p> <p>Враховуючи об'єктивну більшу суспільну небезпеку від вчинення цього злочину за відсутності волевиявлення потерпілого, що вказує на його згоду бути предметом злочину та очевидно, що у цьому випадку наявні певні форми примусу для змушення його до заняття відповідною протиправною діяльністю після вчинення торгівлі щодо нього доцільним є запровадження кримінальної відповідальності за торгівлю людиною без її безпосередньої згоди.</p> <p>Приведено у нормативну єдність змістовно тотожні формулювання, які закріплені іншими статтями чинного КК України.</p> <p>Як зазначено абз. 2 ч. 2 висновку управління «у разі доповнення частини 2 статті 149 КК (у редакції проекту) такою кваліфікуючою ознакою, як дії, передбачені частиною першою, поєднані з викраденням, відбудеться не посилення, а навпаки пом'якшення кримінальної відповідальності, оскільки на сьогодні торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини, поєднана з викраденням потерпілого, має бути кваліфікована, залежно від конкретних обставин справи, за статтею 149 КК та</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
11.	караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.	<p>статтею 146 «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини» або статтею 147 «Захоплення заручників» КК відповідно. І в такому випадку особі має бути призначено покарання за сукупністю злочинів (ст.70 КК).</p> <p><u>-20- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)</u></p> <p>Абзац другий частини третьої статті 149 викласти в такій редакції:</p> <p>«караються позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти з конфіскацією майна або без такої».</p>		
12.	Примітка. 1. Під експлуатацією людини в цій статті слід розуміти всі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусову працю або примусове надання послуг, рабство або звичаї, подібні до рабства, підневільний стан, залучення в боргову кабалу, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, примусову вагітність або примусове переривання вагітності, примусове одруження, примусове втягнення у заняття жебрацтвом, втягнення у злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах тощо.	<p><u>-21- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p> <p>Абзац другий частини третьої статті 149 викласти в такій редакції:</p> <p>«караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі, з конфіскацією майна.»</p> <p><u>Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p> <p>Пункт 1 Примітки до ст. 149 КК України викласти в наступній редакції:</p> <p>«1. Під експлуатацією людини в цій статті слід розуміти всі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусову працю або примусове надання послуг, рабство або звичаї, подібні до рабства, підневільний стан, залучення в боргову кабалу, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, примусову вагітність або примусове переривання вагітності, примусове одруження, примусове втягнення у заняття жебрацтвом, втягнення у злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах.»</p> <p>Обґрунтування: У пункті 1 примітки до ст.149 КК України законопроект доповнює зміст поняття «експлуатація» кількома конкретними її різновидами, однак залишає це поняття визначеним частково- в силу</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
13.	<p>2. У статтях 149 та 303 цього Кодексу під уразливим станом особи слід розуміти зумовлений фізичними чи психічними властивостями або зовнішніми обставинами стан особи, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати за своєю волею самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин.</p>	<p>наявності у визначенні слова «тощо». Цей спосіб визначення обов'язкової ознаки складу злочину у сучасному кримінальному праві використовуватися не повинен, оскільки він порушує принцип правової визначеності, детальне пояснення проблемності наявності якого є вище. Додатково важливо відзначити, що наявний в українському кримінальному законодавстві перелік різновидів експлуатації повною мірою охоплює міжнародно правові підходи до визначення поняття «експлуатація» і значною мірою їх розширює, тобто є навіть більш прогресивним, і, в свою чергу, з урахуванням змін, пропонуваніх проектом більш ніж достатнім.</p> <p><u>-22- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p> <p>Примітку 2 до ст. 149 КК України викласти в наступній редакції:</p> <p>«2. У статтях 149 та 303 цього Кодексу під уразливим станом особи слід розуміти зумовлений фізичними чи психічними властивостями або зовнішніми обставинами безпорадний стан особи або стан такої особи, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої діяння або керувати ними, приймати за своєю волею самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин.»</p> <p>Обґрунтування: виправляється нормативна неточність законодавця щодо визначення реального кримінально-правового змісту поняття «уразливий стан», адже, де-юре, чинною редакцією особи в первісному безпорадному стані, при позитивному тлумаченні зазначеної Примітки та виходячи з буквального її змісту, випадають за межі кримінально-правової охорони, бо безпорадний стан не може бути підданий впливу зазначених властивостей та/або обставин.</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
14.	<p>3. Відповідальність за вербування, переміщення, переховування, передачу або одержання малолітнього чи неповнолітнього за цією статтею настає незалежно від того, чи вчинені такі дії з використанням обману, шантажу чи уразливого стану зазначених осіб або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, використання службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності.</p>	<p><u>-23- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)</u></p> <p>Абзац одинадцятий розділу I законопроекту викласти у такій редакції :</p> <p>«3. Відповідальність за вербування, переміщення, переховування, передачу або одержання малолітнього чи неповнолітнього за цією статтею настає незалежно від того, чи вчинені такі дії з використанням обману, зловживання довірою, шантажу чи уразливого стану зазначених осіб або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, використання службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності, або шляхом підкупу третьої особи для отримання її згоди на експлуатацію людини.»</p> <p>Обґрунтування: Враховується пропозиція ГНЕУ щодо необхідності вказати у пункті 3 примітки всі способи, передбачені в новій редакції частини першої ст.149 КК України.</p> <p><u>-24- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)</u></p> <p>У абзаці 10 розділу I (ч.3 примітки ст.149 КК) слова «обману, шантажу чи уразливого стану зазначених осіб або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, використання службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності» замінити словами «примусу, викрадення потерпілого, обману, зловживання довірою, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи».</p> <p>Обґрунтування: Законопроект № 6243, передбачаючи доповнення ст.149 КК згадками про нові засоби торгівлі людьми, у той же час не передбачає уточнення п.3 примітки цієї статті, хоча зі статті 3(с) Протоколу випливає протилежне. У випадку</p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>вчинення торгівлі дітьми втрачають правове значення всі засоби торгівлі людьми, перераховані в статті 3(а) Протоколу, а не деякі з них.</p> <p>Пропозиція: викласти в новій редакції п.3 примітки ст. 149 КК, передбачивши, що у випадку вчинення торгівлі людьми щодо малолітнього чи неповнолітнього втрачають релевантність всі перераховані у ч.1 ст. 149 КК засоби торгівлі людьми.</p> <p><u>-25- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)</u></p> <p>Пункт 3 примітки 1 статті 149 КК України викласти у такій редакції: «Відповідальність за цією статтю настає незалежно від наявності згоди людини, яка є предметом угоди».</p> <p><u>-26- Н.д.Дмитренко О.М. (Ресстр.картка №210)</u></p> <p>У тексті законопроекту в ч.1 статті 149 словосполучення «з використанням обману» виключити.</p> <p>Обґрунтування: Підтримуючи в цілому бачення авторів законопроекту, варто звернути увагу на те, що чинна редакція ст. 149 КК України вже містить таку ознаку як використання обману. Авторами законопроекту пропонується доповнити ч.1 ст.149 КК України такою ознакою як шахрайство, при чому таке злочинне посягання вчиняється шляхом обману чи зловживання довірою, що є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу шахрайства. Враховуючи важливість кожної ознаки для правильної кваліфікації діяння як злочинного, у зв'язку із вищезазначеним пропонуємо у тексті законопроекту в ч.1 статті 149 словосполучення «з використанням обману,» виключити.</p> <p><u>-27- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p>		

	Редакція, прийнята Верховною Радою України	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
15.	4. Відповідальність за вербування, переміщення, переховування, передачу або одержання людини за цією статтею настає незалежно від наявності згоди цієї людини на експлуатацію, якщо до неї був застосований будь-який із заходів впливу, передбачений цією статтею.	<p>Пункт 3 примітки 1 статті 149 КК України виключити.</p> <p>Обґрунтування: пункт 3 Примітки виключена у зв'язку з фактичним перенесенням її нормативно-правового змісту у редакції проекту, прийнятому в першому читанні, до ч.1 ст.149 КК України.</p> <p><u>-28- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)</u></p> <p>Пункт 4 Примітки статті 149 Кримінального кодексу України вилучити.</p>		
16.	II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.	<p><u>-29- Н.д.Луценко І.В. (Ресстр.картка №436)</u></p> <p>Пункт 4 Примітки до ст. 149 КК України викласти в наступній редакції:</p> <p>«3. Відповідальність за цією статтею настає незалежно від наявності згоди цієї людини на вчинення щодо неї дій, передбачених цією статтею.»</p> <p>Обґрунтування: Пункт 4 Примітки приведено у відповідність до загальної нормативної системи пропонованого викладу ст. 149 КК України, тобто, у зв'язку з виключенням необхідності обов'язкової наявності суб'єктивних та об'єктивних ознак складу злочину, передбаченого у пропонованій редакції ч.1 ст. 149 України, прибрано зайві елементи відповідної примітки.</p>		